

Pamiętajmy o bezpieczeństwie w pracy

Jakie są najczęstsze wypadki przy pracy, jak im zapobiec, o czym musi pamiętać każdy pracownik - z okazji Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy przypominamy najważniejsze zasady.

Jakie są zagrożenia w pracy?

Jak podaje Główny Urząd Statystyczny w ubiegłym roku zgłoszono ponad 87 tys. wypadków przy pracy. 87 183 osoby uległy wypadkom przy pracy ze skutkiem lekkim (o 0,4% więcej niż w 2015 r.), 464 osoby — wypadkom z ciężkimi obrażeniami ciała (analogicznie o 7,6% mniej), wypadkom śmiertelnym — 239 osób (o 21,4% mniej niż rok wcześniej).

Przyczyną wypadków było najczęściej nieprawidłowe zachowanie pracownika (60,1%). Dalej znalazł się niewłaściwy stan czynnika materialnego (8,4%) oraz brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym (7,4%).

Branże najbardziej narażone na wypadki przy pracy to przetwórstwo przemysłowe (prawie 29 tys. wypadków w 2016 r.) oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych (ponad 11 tys.). Najmniej wypadków zdarzyło się w pozostałej działalności usługowej (449) oraz informacji i komunikacji (539).

W 2016 r. wskaźnik wypadkowości (liczba poszkodowanych na 1 tys. pracujących) w Polsce wyniósł 7,07. Najwyższy odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (9,22) i dolnośląskim (9,15). Najniższe natomiast w województwach: mazowieckim (4,94) i małopolskim (5,38).

Podstawowe obowiązki pracodawcy

Obowiązkiem pracodawcy zgodnie z obowiązującym prawem jest organizowanie szkoleń BHP dla pracowników. Muszą się one odbywać w ich godzinach pracy oraz na koszt pracodawcy. Do szkoleń obowiązkowych należą zarówno wstępne, jak i okresowe.

Kolejną kwestią, za którą odpowiada pracodawca jest przeprowadzanie wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich. Pracodawca odpowiada także za organizację pracy zgodnie z zasadami BHP, ich przestrzeganie oraz kontrolę i usuwanie uchybień w tym zakresie. Ważne jest także dostosowywanie do zmieniających się przepisów oraz zaleceń inspektorów pracy.

Prawo przewiduje mechanizmy, które pozwalają na kontrolowanie tego, jak pracodawca wywiązuje się ze swoich obowiązków względem osób zatrudnionych. Kontrolę w tym zakresie sprawuje przede wszystkim Państwowa Inspekcja Pracy - wyodrębniona instytucja państwowa, posiadająca prawo kontroli przestrzegania praw pracowników i karania pracodawców, którzy te prawa naruszają.

Najpoważniejsze naruszenia praw pracownika są przestępstwami. Odpowiada za nie pracodawca, a właściwie osoba, która w jego imieniu dokonywała czynności, które spełniają znamiona przestępstwa. Postępowanie toczy się przed sądem karnym. Za przestępstwo odpowiada pracodawca, który :

- złośliwie lub uporczywie narusza jakiegokolwiek prawa pracownika wynikające ze stosunku pracy lub ubezpieczenia społecznego,
- zgłasza nieprawdziwe dane do ubezpieczeń społecznych albo zaniedbuje zgłoszenia danych,
- nie przestrzega przepisów BHP i przez to naraża życie lub zdrowie pracownika na niebezpieczeństwo.
- wbrew obowiązkowi nie zawiadamia w terminie właściwego organu o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej albo nie sporządza lub nie przedstawia wymaganej dokumentacji.

Każdy pracownik, który stwierdzi, że w jego miejscu pracy nastąpiło naruszenie praw pracowniczych, ma możliwość zgłoszenia skargi do Państwowej Inspekcji Pracy.

Taka skarga może być zgłoszona do właściwego terenowo okręgowego inspektoratu. Powinna zawierać dokładny opis sprawy i ewentualnie wnioski o interwencję. Na stronie internetowej PIP jest zamieszczony formularz, dzięki któremu drogą elektroniczną można zadać pytanie dot. prawa pracy i bezpłatnie otrzymać poradę prawną.

Następstwem skargi jest najczęściej przeprowadzenie kontroli w zakładzie pracy. Pracownicy PIP wykonujący czynności kontrolne są obowiązani do nieujawniania informacji, że czynności kontrolne przeprowadzane są w następstwie skargi. Oznacza to, że osoba zgłaszająca skargę może zachować anonimowość.

Podstawowe obowiązki pracownika

Nie tylko pracodawca ma obowiązek przestrzegać przepisy dot. bezpieczeństwa pracy. Podstawowe obowiązki pracownika wynikają z Kodeksu pracy, a głównie z działu "Bezpieczeństwo i higiena pracy". Pracownik jest zobowiązany:

- znać przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, brać udział w szkoleniu i instruktażu z tego zakresu oraz poddawać się wymagającym egzaminom sprawdzającym,
- wykonywać pracę w sposób zgodny z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosować się do wydawanych w tym zakresie poleceń i wskazówek przełożonych,
- dbać o należyty stan maszyn, urządzeń, narzędzi i sprzętu oraz o porządek i ład w miejscu pracy,
- stosować środki ochrony zbiorowej, a także używać przydzielonych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, zgodnie z ich przeznaczeniem,
- poddawać się wstępnym, okresowym i kontrolnym oraz innym zaleconym badaniom lekarskim i stosować się do wskazań lekarskich,
- niezwłocznie zawiadomić przełożonego o zauważonym w zakładzie pracy wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia ludzkiego oraz ostrzec współpracowników, a także inne osoby znajdujące się w rejonie zagrożenia, o grożącym im niebezpieczeństwie,
- współdziałać z pracodawcą i przełożonymi w wypełnianiu obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.